

Si enim ita est, vide ne facinus facias, cum mori suadeas.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Ex eorum enim scriptis et institutis cum omnis doctrina liberalis, omnis historia. Et quidem iure fortasse, sed tamen non gravissimum est testimonium multitudinis. Duo Reges: constructio interrete. Atqui iste locus est, Piso, tibi etiam atque etiam confirmandus, inquam; His singulis copiose responderi solet, sed quae perspicua sunt longa esse non debent. Tantum dico, magis fuisse vestrum agere Epicuri diem natalem, quam illius testamento cavere ut ageretur. Aliam vero vim voluptatis esse, aliam nihil dolendi, nisi valde pertinax fueris, concedas necesse est. Etsi qui potest intellegi aut cogitari esse aliquod animal, quod se oderit? Persecutus est Aristoteles animantium omnium ortus, victus, figuras, Theophrastus autem stirpium naturas omniumque fere rerum, quae e terra gignerentur, causas atque rationes; Eaedem res maneant alio modo. Primum Theophrasti, Strato, physicum se voluit; Hoc est non modo cor non habere, sed ne palatum quidem.

Id quaeris, inquam, in quo, utrum respondero, verses te huc atque illuc necesse est. Te ipsum, dignissimum maioribus tuis, voluptasne induxit, ut adolescentulus eriperes P. Restant Stoici, qui cum a Peripateticis et Academicis omnia transtulissent, nominibus aliis easdem res secuti sunt. Cum enim summum bonum in voluptate ponat, negat infinito tempore aetatis voluptatem fieri maiorem quam finito atque modico. Idque testamento cavebit is, qui nobis quasi oraculum ediderit nihil post mortem ad nos pertinere? Te autem hortamur omnes, currentem quidem, ut spero, ut eos, quos novisse vis, imitari etiam velis. Non enim ipsa genuit hominem, sed accepit a natura inchoatum. Iam quae corporis sunt, ea nec auctoritatem cum animi partibus, comparandam et cognitionem habent faciliorem.

Quae cum praeponunt, ut sit aliqua rerum selectio, naturam videntur sequi;

Quaero igitur, quo modo hae tantae commendationes a natura profectae subito a sapientia relictae sint. Negat enim summo bono afferre incrementum diem. Quod quidem mihi si quando dictum est-est autem dictum non parum saepe-, etsi satis clemens sum in disputando, tamen interdum soleo subirasci. Quis enim confidit semper sibi illud stabile et firmum permansurum, quod fragile et caducum sit? Quod enim dissolutum sit, id esse sine sensu, quod autem sine sensu sit, id nihil ad nos pertinere omnino. Atque haec contra Aristippum, qui eam voluptatem non modo summam, sed solam etiam ducit, quam omnes unam appellamus voluptatem. An vero, inquit, quisquam potest probare, quod perceptum, quod. Vide ne ista sint Manliana vestra aut maiora etiam, si imperes quod facere non possim.

Dat enim id nobis solitudo, quod si qui deus diceret, numquam putarem me in Academia tamquam philosophum disputaturum. Duae sunt enim res quoque, ne tu verba solum putes. Quid, si reviviscant Platonis illi et deinceps qui eorum auditores fuerunt, et tecum ita loquantur? At enim, qua in vita est aliquid mali, ea beata esse non potest. Cum sciret confestim esse moriendum eamque mortem ardentiore studio peteret, quam Epicurus voluptatem petendam putat. Nec lapathi suavitatem acupenseri Galloni Laelius anteponebat, sed suavitatem ipsam neglegebat; Nec lapathi suavitatem acupenseri Galloni Laelius anteponebat, sed suavitatem ipsam neglegebat; Non est igitur voluptas bonum.

Scripta sane et multa et polita, sed nescio quo pacto auctoritatem oratio non habet. Introduci enim virtus nullo modo potest, nisi omnia, quae leget quaeque reiciet, unam referentur ad summam. Si in ipso corpore multa voluptati praeponenda sunt, ut vires, valitudo, velocitas, pulchritudo, quid tandem in animis censes? Qui cum praetor quaestionem inter sicarios exercuisset, ita aperte cepit pecunias ob rem iudicandam, ut anno proximo P. At negat Epicurus-hoc enim vestrum lumen estquemquam, qui honeste non vivat, iucunde

posse vivere. Is ita vivebat, ut nulla tam exquisita posset inveniri voluptas, qua non abundaret. Non est igitur voluptas bonum. Quodsi vultum tibi, si incesum fingeres, quo gravior viderere, non esses tui similis; Nihil minus, contraque illa hereditate dives ob eamque rem laetus. Qui enim voluptatem ipsam contemnunt, iis licet dicere se acupenserem maenae non anteponere.

Haec non erant eius, qui innumerabilis mundos infinitasque regiones, quarum nulla esset ora, nulla extremitas, mente peragravisset. Nulla profecto est, quin suam vim retineat a primo ad extremum. Atque his de rebus et splendida est eorum et illustris oratio. Quod mihi quidem visus est, cum sciret, velle tamen confitentem audire Torquatum. Vobis autem, quibus nihil est aliud propositum nisi rectum atque honestum, unde officii, unde agendi principium nascatur non reperietis. Non enim solum Torquatus dixit quid sentiret, sed etiam cur. Nam, ut saepe iam dixi, in infirma aetate inbecillaque mente vis naturae quasi per caliginem cernitur; Et quidem saepe quaerimus verbum Latinum par Graeco et quod idem valeat; Quam nemo umquam voluptatem appellavit, appellat; Quod iam a me expectare noli. An est aliquid per se ipsum flagitiosum, etiamsi nulla comitetur infamia?

Praeteritis, inquit, gaudeo.

Non pugnem cum homine, cur tantum habeat in natura boni; Luxuriam non reprehendit, modo sit vacua infinita cupiditate et timore. Quae autem natura suae primae institutionis oblita est? Piso, familiaris noster, et alia multa et hoc loco Stoicos irridebat: Quid enim? Dicet pro me ipsa virtus nec dubitabit isti vestro beato M. Quam tu ponis in verbis, ego positam in re putabam. Non igitur potestis voluptate omnia dirigentes aut tueri aut retinere virtutem. Praeclaras mortes sunt imperatoriae; Servari enim iustitia nisi a forti viro, nisi a sapiente non potest. Quod autem in homine praestantissimum atque optimum est, id deseruit.

Negat enim summo bono afferre incrementum diem. Sed quanta sit alias, nunc tantum possitne esse tanta.

Quod vestri non item. Nam prius a se poterit quisque discedere quam appetitum earum rerum, quae sibi conducant, amittere. Qua ex cognitione facilius facta est investigatio rerum occultissimarum. Quid dubitas igitur mutare principia naturae? Non enim, si omnia non sequebatur, idcirco non erat ortus illinc. Quae cum praeponunt, ut sit aliqua rerum selectio, naturam videntur sequi; Nihil minus, contraque illa hereditate dives ob eamque rem laetus. Amicitiae vero locus ubi esse potest aut quis amicus esse cuiquam, quem non ipsum amet propter ipsum? Atque ab isto capite fluere necesse est omnem rationem bonorum et malorum. Effluit igitur voluptas corporis et prima quaeque avolat saepiusque relinquit causam paenitendi quam recordandi.

Efficiens dici potest. Si verbum sequimur, primum longius verbum praepositum quam bonum. Tantum dico, magis fuisse vestrum agere Epicuri diem natalem, quam illius testamento cavere ut ageretur. Quid ergo hoc loco intellegit honestum? Effluit igitur voluptas corporis et prima quaeque avolat saepiusque relinquit causam paenitendi quam recordandi. Est igitur officium eius generis, quod nec in bonis ponatur nec in contrariis.

Neque solum ea communia, verum etiam paria esse dixerunt.

Non enim in ipsa sapientia positum est beatum esse, sed in iis rebus, quas sapientia comparat ad voluptatem. Summum enī bonum exposuit vacuitatem doloris; Nam Metrodorum non puto ipsum professum, sed, cum appellaretur ab Epicuro, repudiare tantum beneficium noluisse; Quis, quaeso, illum

negat et bonum virum et comem et humanum fuisse?

Sed ego in hoc resisto;

Quis non odit sordidos, vanos, leves, futtiles? Quid, si reviviscant Platonis illi et deinceps qui eorum auditores fuerunt, et tecum ita loquantur? Si enim ita est, vide ne facinus facias, cum mori suadeas. Quod si ita est, sequitur id ipsum, quod te velle video, omnes semper beatos esse sapientes. Sin kakan malitiam dixisses, ad aliud nos unum certum vitium consuetudo Latina traduceret. Si stante, hoc natura videlicet vult, salvam esse se, quod concedimus; Sin autem eos non probabat, quid attinuit cum iis, quibuscum re concinebat, verbis discrepare? Sed finge non solum callidum eum, qui aliquid improbe faciat, verum etiam praepotentem, ut M. Cur tantas regiones barbarorum pedibus obiit, tot maria transmisit? Licet hic rursus ea commemorares, quae optimis verbis ab Epicuro de laude amicitiae dicta sunt.

Nihilne est in his rebus, quod dignum libero aut indignum esse ducamus? Quae enim cupiditates a natura proficiscuntur, facile explentur sine ulla iniuria, quae autem inanes sunt, iis parendum non est. Nulla profecto est, quin suam vim retineat a primo ad extremum. Scaevolam M. Placet igitur tibi, Cato, cum res sumpseris non concessas, ex illis efficere, quod velis? Occultum facinus esse potuerit, gaudebit; Eam tum adesse, cum dolor omnis absit; Sic enim maiores nostri labores non fugiendos tristissimo tamen verbo aerumnas etiam in deo nominaverunt. Aliter homines, aliter philosophos loqui putas oportere? Sed non alienum est, quo facilius vis verbi intellegatur, rationem huius verbi faciendi Zenonis exponere.

Laelius clamores sofÃ²w ille so lebat Edere compellans gumias ex ordine nostros. Et quidem iure fortasse, sed tamen non gravissimum est testimonium multitudinis. Quae cum dixisset, finem ille. Nam e quibus locis quasi thesauris argumenta depromerentur, vestri ne suspicati quidem sunt, superiores autem artificio et via tradiderunt. Nam diligi et carum esse iucundum est propterea, quia tutiorem vitam et voluptatem plenior efficit. Non quaero, quid dicat, sed quid convenienter USD322 possit rationi et sententiae suae dicere. Honesta oratio, Socratica, Platonis etiam. In qua si nihil est praeter rationem, sit in una virtute finis bonorum; Quid, quod homines infima fortuna, nulla spe rerum gerendarum, opifices denique delectantur historia? Quodsi Graeci leguntur a Graecis isdem de rebus alia ratione compositis, quid est, cur nostri a nostris non legantur? Quorum altera prosunt, nocent altera. Nulla erit controversia.

Quae hic rei publicae vulnera inponebat, eadem ille sanabat.

Nam prius a se poterit quisque discedere quam appetitum earum rerum, quae sibi conducant, amittere. Superiores tres erant, quae esse possent, quarum est una sola defensa, eaque vehementer. Deinde prima illa, quae in congressu solemus: Quid tu, inquit, huc? Itaque in rebus minime obscuris non multus est apud eos disserendi labor. Et hi quidem ita non sola virtute finem bonorum contineri putant, ut rebus tamen omnibus virtutem anteponant; Haec qui audierit, ut ridere non curet, discedet tamen nihilo firmior ad dolorem ferendum, quam venerat. Aliam vero vim voluptatis esse, aliam nihil dolendi, nisi valde pertinax fueris, concedas necesse est. Et tamen tantis vectigalibus ad liberalitatem utens etiam sine hac Pyladea amicitia multorum te benivolentia praeclare tuebere et munies. Est igitur officium eius generis, quod nec in bonis ponatur nec in contrariis. Sed erat aequius Triarium aliquid de dissensione nostra iudicare.

Sed ego in hoc resisto;

Mihi, inquam, qui te id ipsum rogavi? Quem ad modum quis ambulet, sedeat, qui ductus oris, qui vultus in

quoque sit? Nunc omni virtuti vitium contrario nomine opponitur. Sed finge non solum callidum eum, qui aliquid improbe faciat, verum etiam praepotentem, ut M. Ille vero, si insipiens-quo certe, quoniam tyrannus -, numquam beatus; Quorum sine causa fieri nihil putandum est. Illi enim inter se dissentiunt. Quid igitur dubitamus in tota eius natura quaerere quid sit effectum? Nec vero intermittunt aut admirationem earum rerum, quae sunt ab antiquis repertae, aut investigationem novarum. Quae in controversiam veniunt, de iis, si placet, disseramus. Tum mihi Piso: Quid ergo? Quibus autem in rebus tanta obscuratio non fit, fieri tamen potest, ut id ipsum, quod interest, non sit magnum. Tu vero, inquam, ducas licet, si sequetur;

Itaque ab his ordiamur.

Nam illud quidem adduci vix possum, ut ea, quae senserit ille, tibi non vera videantur. Illa enim, quae sunt a nobis bona corporis numerata, complent ea quidem beatissimam vitam, sed ita, ut sine illis possit beata vita existere. Utinam quidem dicerent alium alio beatiorem! Iam ruinas videres. Quod idem cum vestri faciant, non satis magnam tribuunt inventoribus gratiam. Et quidem, inquit, vehementer errat; Etsi ea quidem, quae adhuc dixisti, quamvis ad aetatem recte isto modo dicerentur. Nec vero pietas adversus deos nec quanta iis gratia debeatur sine explicatione naturae P509 intellegi potest. Utrum igitur tibi litteram videor an totas paginas commovere? Dicet pro me ipsa virtus nec dubitabit isti vestro beato M. Erit enim instructus ad mortem contemnendam, ad exilium, ad ipsum etiam dolorem. Nec tamen ullo modo summum pecudis bonum et hominis idem mihi videri potest. Res enim fortasse verae, certe graves, non ita tractantur, ut debent, sed aliquanto minutius. Et certamen honestum et disputatio splendida! omnis est enim de virtutis dignitate contentio. Quod, inquit, quamquam voluptatibus quibusdam est saepe iucundius, tamen expetitur propter voluptatem. Primum in nostrane potestate est, quid meminerimus? Expectoque quid ad id, quod quaerebam, respondeas.

Se omnia, quae secundum naturam sint, bona appellare, quae autem contra, mala. Itaque ne iustitiam quidem recte quis dixerit per se ipsam optabilem, sed quia iucunditatis vel plurimum afferat. Non est enim vitium in oratione solum, sed etiam in moribus. At enim, qua in vita est aliquid mali, ea beata esse non potest. Quis enim est, qui non videat haec esse in natura rerum tria? Haec bene dicuntur, nec ego repugno, sed inter sese ipsa pugnant. Perfecto enim et concluso neque virtutibus neque amicitiiis usquam locum esse, si ad voluptatem omnia referantur, nihil praeterea est magnopere dicendum. Atque hoc loco similitudines eas, quibus illi uti solent, dissimillimas proferebas. Theophrastus mediocriterne delectat, cum tractat locos ab Aristotele ante tractatos? Ea, quae dialectici nunc tradunt et docent, nonne ab illis instituta sunt aut inventa sunt? Est autem etiam actio quaedam corporis, quae motus et status naturae congruentis tenet; Nonne videmus quanta perturbatio rerum omnium consequatur, quanta confusio?

Est autem etiam actio quaedam corporis, quae motus et status naturae congruentis tenet; In primo enim ortu inest teneritas ac mollitia quaedam, ut nec res videre optimas nec agere possint. Tum ille: Tu autem cum ipse tantum librorum habeas, quos hic tandem requiris? Ex quo illud efficitur, qui bene cenent omnis libenter cenare, qui libenter, non continuo bene. Inde sermone vario sex illa a Dipylo stadia confecimus. Et quidem iure fortasse, sed tamen non gravissimum est testimonium multitudinis. Quamquam haec quidem praeposita recte et reiecta dicere licebit. Ita, quem ad modum in senatu semper est aliquis, qui interpretem postulet, sic, isti nobis cum interprete audiendi sunt. Sed est forma eius disciplinae, sicut fere ceterarum, triplex: una pars est naturae, disserendi altera, vivendi tertia. Stoici autem, quod finem bonorum in una virtute ponunt, similes sunt illorum; Non dolere, inquam, istud quam vim habeat postea videro; Illa videamus, quae a te de amicitia dicta sunt. Est autem etiam actio quaedam corporis, quae motus et status naturae congruentis tenet; Quod enim dissolutum sit, id esse sine sensu, quod autem sine sensu sit, id nihil ad nos

pertinere omnino.

Esse enim quam vellet iniquus iustus poterat inpune. Qui est in parvis malis. Si est nihil nisi corpus, summa erunt illa: valitudo, vacuitas doloris, pulchritudo, cetera. Atqui haec patefactio quasi rerum opertarum, cum quid quidque sit aperitur, definitio est. Ea, quae dialectici nunc tradunt et docent, nonne ab illis instituta sunt aut inventa sunt? Quod enim ne vivus quidem, inquit, diutius sentire poterat, quam dum fruebatur, quo modo id potuit mortuo permanere? Item de contrariis, a quibus ad genera formasque generum venerunt. Sunt autem, qui dicant foedus esse quoddam sapientium, ut ne minus amicos quam se ipsos diligant. Negabat igitur ullam esse artem, quae ipsa a se proficisceretur; Dolor ergo, id est summum malum, metuetur semper, etiamsi non aderit; Huius, Lyco, oratione locuples, rebus ipsis ielunior. Homines optimi non intellegunt totam rationem everti, si ita res se habeat.